

ZATIRANJE STRUN V KROMPIRJU

Strune so ličinke hroščev pokalic (Elateridae) in se prehranjujejo s koreninami različnih rastlin. Največjo škodo povzročajo v posevkih z redkim sklopom (koruza, sončnice, krompir, zelenjadnice,...) in v sušnih obdobjih. V krompirju se strune zavrtajo v gomolje in pri tem običajno ne vplivajo na pridelek, ampak zaradi rogov v gomoljih zmanjšujejo tržno vrednost pridelka.

OPIS ORGANIZMA

Hrošči so večinoma temne barve, z izjemo nekaterih vrst, ki so zelene, rumene ali rdeče. Imajo podolgovato in sploščeno telo, najpogosteje pa merijo od 7 do 10 mm. Razvojni cikel je pri vseh vrstah tega rodu daljši od enega leta in navadno traja 2 do 4 leta in v zadnjih dveh letih razvoja povzročajo največje škode. Samice poleti odlagajo jajčeca v površinski sloj tal. V primeru, da so tla suha, jajčeca odlagajo globlje v tla. Samica lahko odloži med 70 in 500 jajčec. Iz jajčec se po 2 do 4 tednih izležejo ličinke, ki so brezbarvne in se najprej prehranjujejo z organsko snovjo v tleh. V prvem letu razvoja ličinke dosežejo dolžino okoli 5 do 6 mm, odrasle strune pa dosežejo do 35 mm dolžine. Telo ličink kasnejših razvojnih stadijev porumeni in postane čvrsto. Ličinke celotno življenje preživijo v tleh in se v odvisnosti od različnih dejavnikov v tleh gibljejo horizontalno in vertikalno. Horizontalno se premikajo v iskanju hrane, ličinke pa se gibljejo po sledovih izločenega ogljikovega dioksida, ki se izloča iz korenin. Zato strune težko najdemo na povsem golih tleh, ampak so prisotne v bližini živih rastlin. Vertikalno se ličinke pomikajo zaradi nižjih temperatur (pred zimo) in pred močnim izsuševanjem površine tal. Proti površini tal se pomaknejo takoj, ko izginejo pogoji, ki so jih prisilili v pomikanje v globino oziroma, ko se tla segrejejo nad 4,5°C.

ŠKODA, ki jo povzročajo

Hrošči ne delajo škode, saj se hranijo s cvetnim prahom ali srkajo rastlinske sokove. Največ škode povzročajo ličinke višjih razvojnih stadijev, ki se prehranjujejo s koreninami različnih rastlin, obgrizejo koreninski vrat in se zavrtajo vanj, zavrtajo se v gomolje krompirja, korene korenja in repe, občasno tudi v seme npr. korusa. Pojedeno spreminjajo v kašo in njihovo škodljivost povečuje potreba za vodo. Ker v rastlinah iščejo vodo, so zlasti nevarne v sušnih letih in v tleh v katerih ni dovolj vode.

Največja škoda nastane zaradi redčenja sklopa in številne rastline zaostajajo v razvoju ali celo propadejo, ker imajo poškodovan koreninski sistem. Gospodarska škoda, ki nastane je zelo odvisna od števila strun v tleh, sklopa rastlin, časa setve, kolobarja in obdelave in vrste tal. Pri krompirju, korenju, repi,... pa je prizadet predvsem zunanji videz gomoljev in korenov zaradi izvrtin, pri gospodinjah pa so takšni gomolji, koreni,... manj zaželeni, saj jih težje lupimo. Navrtana mesta so lahko vdorna mesta za škodljive glive in bakterije.

ZATIRANJE

Na številčnost strun negativno vpliva:

- mehanična obdelava tal,
- setev kultur kot so ajda, lan, konoplja, proso in grah,
- uporaba mineralnih gnojil, ki razvijejo amonijak,
- vsi pridelovalni ukrepi, ki pozitivno vplivajo na hitrejši razvoj rastlin,...

Krompirjev gomolj navrtan od strun.

Ko so poljščine ali vrtnine že posejane in opazimo škodo je za zatiranje običajno že prepozno. Za preventivno zatiranje se odločimo v primeru, da je presežen prag škodljivosti, ki v primeru krompirja znaša 2 do 3 strune na m².

V Sloveniji lahko za zatiranje strun v krompirju trenutno uporabimo pripravka FORCE 1,5 G in NATURALIS.

FORCE 1,5 G (vsebuje a.s. teflutrin 0,15 %) je granulat, ki ga lahko uporabimo za zatiranje strun in drugih talnih škodljivcev v krompirju v odmerku 5 kg/ha. Pripravka ne smemo uporabiti v zgodnjem krompirju. Uporaba pripravka je dovoljena izključno ob uporabi posebne opreme za zadelavo (inkorporacijo) granul. Karenca je zagotovljena s časom uporabe.

NATURALIS (*Beauveria bassiana*, soj ATCC 74040) je biološki pripravek, ki ga v krompirju uporabljamo za zatiranje strun v odmerku 400 do 600 ml/100 l vode oziroma 2 do 3 l/ha. Priporoča se tretiranje zemljišča ob sajenju, vendar pred zagrnitvijo (2 l/ha) in pred osipanjem (1l/ha). Karenca ni potrebna.

Pripravila: Iris Škerbot, univ. dipl. inž. agr.,
svetovalec specialist II (za varstvo rastlin)